Drama en 3 actes -

original

de

LA HERMITANA

1018

BIBLIOTECA CENTRAL BARCELONA

Emili Boix.

Acte primer.

La hermitana. (1)

—

Drama en tres actes català
y en vers. original de
Emili Boix.
estrenat en lo teatro del
Bon retiro
la nit del 11 de Maig de
1879.

(1) La hermitana l'autor ho escriu ab h.
perque un diccionari modern ho escriu.
aixis.

Personas.

=

Marta.

Rosa.

Eloy.

Compte Alberti.

Frà Maurici.

Anton.

Tau.

Rosendo.

Simplici.

pagesos etc.

Acte primer.

=

L' escena figura l'entrada de un poble à la esquerra la creu del terme. à la dreta una ermita. al fondo un caminal practicable.

L' acció comensa à la matinada.

Dreta y esquerra la del actor.

\-

Escena 1a.

Tau, Pagesos.

=

Tan. Endevant, tenim bon dia
bona feyna ne farem.
Deixéu sense valums las vinyas
y á la masia 'l, duréu
Paq. Està bé.
(se van)
Tan. Quina alegria
hi ha en lo dia que vermém.
qui hi ha en lo mon mes felis
que nosaltres? ningú, cert.
Quina cullita aqueix any!
cuantas cargas ne farém!
moscatell, parel-lo pansa
picapoll y encara mes:
jo ja 'm sembla que m' hi trobo

trepitjant rahims, je! jè!
avuy tots beurem vi ranci:
pe'l que treballa ja es lley.
Si en tot l' any passèm fatigas,
avuy es just que gosèm.

Escena 2ª
Dit Simplici.

=

Sim. Hola, Tan.
Tan. Que tal Simplici?
Sim. Ja ho podeu veure, trempat.
Tan. Que també vermeu, vosaltres?
Sim. Està clà, aixó ja se sap.
Tan. Y tindréu bona cullita?

Sim. Mes bona que no cap any.
Tau Lo mateix te dich, Simplici
Sim Vaja, aixó es lo milló, Tau.
I si 'ns dura tant la sort
qu' habem tingut aquests anys
últims, des que l' hermitana
á n' aquest poble ha arribat,
aquest terme de segú
será 'l mes rich dels voltans.
Tau. I tú creus qu' aquexa dona
fá aquest miracle, babau?
Sim. Be ho diu lo pare Maurici.
Tau Lo pare Maurici? bah!
Sim. Diu que sempre prega á Deu

per alcansà sa pietat
y fins, vajà, diu qui es santa.

Tan. No mi ho farà creure pas.

Si. Veyeu: també la verola
la població và deumihà.
pus d'ensà qui ella es al poble
no hi hagut ni un sol malalt.

Tan Simplici, jà tens bon nom.

Si Si, jà ho se, es 'l nom d'un sant.

Tan Aixó qui has contat, no ho conta
si no tú.

Si. Volen callà.
si acás jo y 'l frà Maurici.

Tan Vaja un parell de babaus.

qui es estrany sent ella santa
que no trobi caritat.

Peu. Perque tots son uns heretjes

~~Tam.~~ Ey! cuidado á parlar mal.

Peu Me insulten á mi á la santa.

Tam Be, no'ns cremem, aixó vay.
deixem está á l'hermitana,
si es santa ó no, poch nos fá.

Peu Com volguen.

Tam. Que tal la Rosa?

Peu La del Anton?

Tam. Está clár.

Peu No me'n parlen pobre xica,
pateix de no se quin mal.
Jo crech y no m'equivoco

que te 'ls mals esprits

Tan. Bah!

Mals esperits à aquest' hora?

Ca, ca, pateix d' altre mal.

Pin Y saben quin?

Tan. Ay Simplici,

no 'm voldria equivocà,

mes crech qu' está enamorada.

Pin Volen dir qu' es vritat, tan?

Tan Está clar, no m' equivoco.

Pin No se de qui 'n pot está.

Tan. Jo 'm penso de qui. d' un noy

que fá temps que se 'n vá aná

y no li hem vist mes la sombra.

Pin De 'n Rossendo?

Tan. Endevinat.

Pin. Y no saben de cert aixó?

Tan. No caldria mes, es clar.
plegats los trobaba à voltas
al peu de la creu sentats,
y si ella anaba à la vinya
jà s' habian de trobar.
Y ella, desde qu' ell es fora
ne plora que ploraràs

Pin. Y no consentia l' Anton?

Tan. No no và poguè treure en clar

Pin. Ola, aqui vè Frà Maurici.

Escena 3ª.

(Dit. Frà Maurici.

=

Man. Molt bon dia.

Tan. Deu vos guard.

Pin. Hola, avuy se matineja.

Ma. Que hi vols fer, m'agrada tant
veurer de lo sol l'eixida.

Pin Es obra de Deu.

Man Es clar.

Pin Parlabam de l'hermitana.
¿y qui es santa?

Tan. (Com tu sant.)
pues jo crech que's una pessa
que no passa.

Pin. Que diheu?

Ma Tan!
No insulten may mes á n'ella

si no m faren enfadar.

Ram. Vajà, ja m' agradaria
sabè sa historià. la sab?

Mar. Si, la sè: y quant la sabreu
la compadireu bastant.
Quant ella vingué à la terra
sa mare al cel và pujar:
al poch và morí son pare
d' una bala, era soldat.
Una familia virtuosa
desseguit la và amparar
va fers gran, và ferse hermosa.-
y la và veure un galan,
que, halagantla ab sa promesa
và lo seu cor cautivà.

la mà và oferirli un dia
mes ab un intent malvat.
và fé una boda fingida
ab un fingit capellà
en lo altar de un vell castell
qui ell tenia en propietat.
Ell li và di que viurian
casats ab secret dos anys.
al cap d' un quant já era mare
li varen lo fill robar
al poch temps d' aixó una carta
và rebre de son galan,
Si acas espos se 't presenta
sens por lo pots aceptar
que 'l sacerdot que va unirnos

era un fugit capellá
Ab resignació cristiana
rebé ella aquest cop mortal,
al fill perdut va buscarne
catorse anys sense descans:
ara s' ha fet ermitana
y á n' aqui s' vá venir á estar.
Pri. Ja ha patit bastant la pobre!
Mar. Victima fou d' un malvat.
Tau. Es vritat, vaja, m' fá llàstima
(m pesa haberne dit mal.)
podeu dirli si li nega
lo poble la caritat,
que no oblidi á casa meva
que may li falta pa blanch.

frà Maurici, que disposi.

Ma. Gracias donchs per ella tan.

Tan. Y vos si acas puch servirvos
no ten de fé sino manà.

Ma. Adeu siau, vaig al poble
per si tenen caritat.

Pin. Donchs que no 'ns contéu alguna
historia que 'n sabeu tant.

Tan. oh! lo qui haveu de contarnos
es lo fet que và passà
prop la creu entre una noya
y dos emprendats galans.

Ma. No, tinch tart.

Pin. Estaveim prompte.

Ma. Pus prop la creu assentats

(s'assenta y comensa)

Quant jo sols vint anys tenia
já venia
molts cops al poble vehi
vaig senti á un vell contarla
¡y plorarla
vaig senti!
prop la creu una donzella
la mes bella
hi esperaba al seu ayman.
trista la nina ploraba.
¡no arribaba
son galan.
Molts cops com no era nit bruna

sots la lluna
Contemplava l'amor seu.
Ella ara espera sentada
recolsada
prop la creu.
per fi ja una sombra avansa.
¡esperansa!
Ella ja veu son aymant!
Ja lo seu plor aixugaba
ja arribaba
son galan.
Ja ab tendresa se miraban
s' estimaban
ab l'amor d'angel á Deu.
somriu ella extassiada

recolsada
prop la creu.
per fi un' altre sombra avansa:
de venjansa
y esterminí set ne sent.
á los dos aymans ovira
é irat mira
somrient.
En ta front inmaculada
ma besada
deixa estampa ab frenesí
La sombra diu: no esta estrella
si 't vol ella
deus morir.
Caballer qui aixi 's propassa
y amenassa

ja sab lo que te de fer.
La lluyta puig se comensa
y el que vensa
premi te.
Las espasas encreuadadas
afiladas
del rival sanch van buscant
y'l aymant, que ferm lluytaba,
i revolcaba
agonisant.
Ja per fi nina estimada
l' abrassada
dom per mi: jo hi guanyat
- Lo meu abras us espera.
Si premi era

jà es saldat
Mes si vos dono los brassos
¡ fatals llassos !
per premiar vostre valor. -
en cambi
vos prench la vida
¡ homicida !
¡ per traidor !
La noya un punyal portaba
l' empunyaba
y al pit d' ell clavà l' acer.
Despres diu trayent la daga
ya tens paga
cavaller.

(aixecantse los tres)

-

A Deu vostres prechs alseu
que nos lliuri de mal tant gran,
resen per los dos que van
morir al peu de la creu.

(descubrintse y
un moment de pausa)

amen. me 'n vaig que tinch tart.
Tan fins á després frà Maurici.
Mau. Adeu tan. Adeu Simplici.
Sim. Frà Maurici, Deu vos guard.

(Frà Maurici vá cap al
passen pagesos que
van cap á la vinya.)

Vaig á la vinya d'aqui...

perque hi dech fer falta Tau.

Tau: Esta bé, donchs adeu siau.
Vermá forsa y fer bon vi.

Simplici sen vá ab los pagesos.

Escena 4ª

Tau luego Eloy.

=

Tau. Endevant. tothom treballa,
desde'l mes pobre al mes rich.
del mes gran fins al mes petit,
lo callat y'l que may calla.
y'l vi enguany será molt bó.
Ah ja.ja! per ¿pó qui 'ns guanya?
l' vi que's fá aqui á montanya

jà se sab, es del milló.

Eloy. (surt ab un cistellet)

Hola Tau.

Tau. Hola, baylet.

Eloy Ey, cuidado á motejar

Tau. Y qui 't moteja?

Eloy. Està clà

vós, que 'm tracteu de piquet.
Jo soch l' hereu Campruby,
ja sabeu vos que no es broma;
que 'l que te cuartos jà es home,
digueume hereu, qui es mes fi.
Jo 'm dich Eloy, jà ho sabeu,
y vull que 'm digau, l'Eloy
quant era pich no era noy.

Tan. Y donchs qui erats?

Eloy. Home, hereu.

Tan Y ara ahont vas?

Eloy A culli figas.

al hort per narlas à vendre.

Tan Endevant, las vas à pendre.

Eloy Aixó ni per broma.

Tan. Digas:

no son del teu pare?

Eloy. Bah!

l' pare, si no te res!

Tan. No? Donchs la vinya de qui es?

Eloy. La vinya es meva, està clà.

Vejéu, era de la mare,

mori y và quedà per mi,
lo pare no te ni aixi.-
ves, jo mantinch al meu pare.

Tan. Rediantre, sempre'l mateix,
y la teva germaneta?
¿com està?

Eloy. No ho sè, pobreta!
(mes parlem baix que m segueix.)
la pobra estima à un minyó.-
ja no'l volia la mare
perque no sab qui es son pare
ves si es poca cosa aixó,
mes quant menys s'hu pensaren
aquet picot tornarà
y d'aqui ns la robarà;

recordo be'l que conten
d' uns galans enamorats
que casarse no'ls deixavan,
y quants menys ho sospitaban
diu que van fugir plegats
y aquets los meus temors son
perque si fujen tots dos
que faran, digueume vos
sens ofici amunt pe'l mon?
Tan.-(Ay dimontri de picota:)
y ton pare no u sabre?
Eloy. Y no li diguessin
Tan. Ves.
(L' historia li dire tota
que sera per ella un be.)

Eloy. Adeu siau, fins à la vista.

Tom. (Vet'aqui perque està trista.)
Adeu, Eloy. (Li dirè.)

Escena 5.ª

Tom, luego Rosa.

—

Tom. Vigilem, ella es molt noya...
y no 'ns l'arrampi un mussol.
ya qui ella estes massa'l vol
evitem tota tramoya
pero ja que aqui ve ara,
primer li parlarè à n'ella
mes.. si no 'm creu la donzella
despres.. ho dirè à son pare.

Ros. (venint)

Deu vos guard.

Tan. Hont vas, minyona

Ros. Al hort á omplir lo cistell
que vull fé un regalo ab ell
avuy á la majordona.

Tan. Y tú bona?

Ros. Ja ho veyeu.

Tan. Me sembla qu'estás mitj trista.

Ros. Es que us enganya la vista.

Tan. Creus que m'enganya..

Ros. Creyeu.

Tan. No crech res, si no t'agrada
peró parla sense pór:
jo tot ho sé, ton dolor
es qu'estás enamorada.

Ros. Tan!

Tan. Com qui aixó no es cap mal,
no 't tornis roja, Roseta..
sent honesta donzelleta
y estimá ab lo cor, molt val
A valtres vos diuhen flors
pus com á flors sou hermosas:
pero per çò algunas rosas
tenen espinas d' amor.
Espinas que lo cor teu
traspassaran, son molt finas;
guardat d' aqueixas espinas
guardaten, Rosa per Deu.

Ros. Per pietat.

Tan. Prompte al teu pare

explicali 'l teu amor:
que l' Anton no te mal cor
y seràs felis encara.

Ro. Es impossible.

Tan. Ay de tu
si trobas alguna espina:
perque 'n serà sa joguina
ton pobre cor, de segú

Ro. Escolteu, Tan: ja veig bè
l' apressi gran que 'm teniu.
tot quant vostre llabi 'm diu
vos ho dicta 'l cor, ja ho sè.
pero sabeu, tambè, Tan
per mes que hos sembli increible..
que d' una passió impossible..

mon pobre cor es esclau
Mon pobre aymant! Ell tot d'una
veyent qui aqui l'escarnian,
se 'n và anà ab uns que fugian
molt lluny à probar fortuna
Và anà a Africa. si d'alli
per sa sort tornés encare
no seré seva. 'l meu pare
d'altre 'm vol, tinch d'obehi.
Pero per xò quant se 'n van
per lo fret las aurenetas
las dich mirantlas, pobretas!
diguenli que soch constant.
Flavors com si 'm contestés
lo vent que vé de la platxa

sembla que m digui la ratpa:
ell te estima encara mes.
Estassiada en pleers confio:
mes pobre de mi, entretant
mon cor se và despertant
y trista veig que somio.
Allavors en res tinch fé,
desconfio del que m volta,
l' aureneta no m escolta
no m diu tampoch lo vent rè

Tan Pobre Rosa

Ros. Per Deu, Tan.
no diguéu res al meu pare.

Tan. Potser hi ha remey encara
tot potser si à Deu li plau.

avuy mateix lo veurè,
t'es pare y t'estima molt.

Ros. Per Deu, Tan.

Tan. Ell ve tot sol.

Ros. Se'n và à la vinya

Tan. (Ve bé.)

Escena 6ª
Dits y Anton.

=

Ant. Ola, vosaltres per qui?

Tan Ja ho pots veure.

Ant Y tu, que fas?

Ros. Anaba al hort.

Ant Sempre hi vas.
quina feyna hi tens allí

(recelos)

Tan. Res, sen vá á omplí 'l cistellet
Ant. Y' lí acompanyo

Tan. No, Anton.
dexpalí ará.

Ant. Com lí ha mon!

(enfadat)

Tan. (cambi calmatlo.)

Es que't vull parlá un piquet.

Ant. Donchs venteni sola, noya,
que ja vinch.

Tan. Si

Ros. Adeu siau.

Tan. Adeu noya.

Ros. (Per Deu tan.)

al passar pel seu costat)

Tan (Deixem fé, no só baboya.
No sé si 'l que 's llunyl 'adora
pero ella al d'aquí no vol.)

Escena 7ª

Tan y Anton.

=

Ant. Endevant, t'escolto sol
Tan. T' haig de parlá que ja era hora.
Ant. Donchs que passa?
Tan. Poca cosa.
S'hi posas prompte remey.
Tu jà sabs que 't porto lley
Ant No cal dirho
Tan. No fà nosa.
¿ tu vols casà la Roseta?

Ant. Ab lo tano del manjá.
Tan. No s' estiman.
Ant. Desgracia está.
Tan. Que no desgi, bona l'has feta.
Ja sabs tú be que á la Rosa
la hi vist neixe, la hi bressat,
la hi duda ai bras, la hi cuidat
la he vist creixe y ferse hermosa.
Jo sé perque anaba al hort
perque á la vinya, á la creu,
y en fi, creume, Anton, per Deu,
sent la teva filla amor.
Ant. Endevant, já mi he pensat
que 'm contarias un qüento.
Tan. Ah. no es qüento, y á fe que no sento
lo que 't vull di.

Ant. Donchs aviat.

Pau. Encara en tas venas corra
la sanch de la juventut.
tos cuaranta anys no han pogut
borrá l' que'l meu temps esborra.
Mes quant agobiats pels anys
sense filla, puis la teva,
ja jeurá en la fossa seva
si no curas sos afanys,
en vá buscarás la pau
y renegarás de tu,
y exclamarás, de segu.
Jo haguès cregut á n'en ~~Pau~~.

(pensa)

Ant Que hi puch fé?

Tan. Que no hi atinas?
lo qui has de fé pe'l moment
es deixar lo casament.

Ant. Tan, si ab calma ho examinas
veurás com no es ben pensat,
té ma paraula, y no es cosa..

Tan. fas desgraciada á la Rosa
y potsé á n' ell desgraciat

Ant Creus?

Tan. Que la matas!

Ant. Y.. no!

Tan. Mes no es fet lo casament
y pot se jó..

Ant Com s' entent?

Tan. Entenentse!

Ant. Tani!

Tan. Re, en aixó
á mi m' tens de deixà obrá
se 'l que se y aposto aquí
à que no 's casan

Ant. Que si.

Tan. A veure qui guanyarà.

Escena 8ª

Anton Eloy ab citellet)

-

Eloy Ola, pare.

Ant. D' hont surts noy?

Eloy. No m' digueu noy, jà m' apura,
noy! fa massa criatura.

Ant Donchs com vols que 't diga Eloy?

Eloy No soch l' hereu jo de casa?
diguenme hereu

Ant Donchs hereu.

Eloy Oh! es que tot, sembla que ho feu
per enfadarme, axó es massa.

Ant. D' hont veus?

Eloy D' omplí 'l cistellet.

Ant. No vull que 'n prenguis mes fruita.

Eloy. No 'n prench pas.

Ant No 'n preus?

(mirantlo)

Donchs cuita

qu' es lo que portas, baylet?

El. Que no ho veyeu? fullaraca.

Ant. A vènyorte aquí 'm obligàs.
Clor. (Si arriba á veure las figas
prou me dona un cop d'estaca)
Are que parlém los dos
y la Rosa no 'ns escolta
us vull preguntá altre volta
si la volen casá vos
Ant. Ab lo Tano del manyà;
hi há alguna cosa que di?
Clor. Si 'm volguessen creure á mi.
ja ho deixarian está.
Casarse, pobre Roseta!
ab un tros d'estaquirot
Ant. En Tano es bastant picot
Clor. Pero es simple!

Ant. Quina treta!
ves de cuidarte de tú.
y si vol aixó ningú ni respon.
Clar Ay, perque, vatua 'l mon.
Ant Si 't sentís renegà algú
Clar Qui renega...
Ant. Deixèm...
Clar Potsé no 'ns sorti bé 'l plan,
perque ella te altre galan.
y 'ns dirà que no.
Ant. Ho veurèm.
Mes avie que m' ho has dit
digas, qui n' es lo ximplet
Clar En Rossendo.
Ant Aquell bailet

que jà fà temps qui ha fugit
perque'l poble se'n mofaba
perqui era ---

Eloy — Just, l' mateix.

Ant. No es pas tonto, en fi 's coneix
que tots dos s'equivocaban
de mitj à mitj.

Eloy — No pas tant.

Ant. A ni à tú no t' hi demanan.
's coneix que t' entabanan.
contam'ho tot caminant.

Eloy Cap à la vinya?

(Apareix lo cande ab cara de casso)

Ant. Bondia.
(al compte.)

Compte. Que Deu vos guart.

Ant.

(apart)

(Qui es aquet?

Eloy. Si no qui es bon tros mes vell

qui es en Rossendo creuria.)

(en entran)

Escena 9.

Compte Marta.

(luego)

Comp. Tampoch als meus companys miro.

per lo bosch se m' han perdut

y fins aqui no han vingut,

qui acaba 'l terme. Que oviro.

¡Quin respecte eix lloch inposa

ah! que miro, hi ha una creu!

¡ es qui estich devant de Deu!

ni aqui goso pau ditxosa.

(s'agenolla)

Mar. No puch mes, mon pit esclata
lo meu cor se debilita,
no puch arribá á l'hermita
la caritat m'es ingrata!
Deu meu! ay!

(apuyantse a l'hermita)

Comp. incorporantse.

Fatal sentencia,
sempre m'perseguei sa estrella.
creya senti la veu d'ella
y es.. la veu de la conciencia.-

Al girarse veu á Marta
y esclama

que miro! una dona allá!

oh. si, si, es la cara seva.
es la Marta, Marta meva!
Mar. Aquesta veu. qui serà?
(reconeixentlo)
Albert! Lo vil!
Camp. Per Deu
que viuch per ferte dichosa:
si no t pugui fer ma esposa
reina t vaig fer del cor meu.
Mar. Albert, mi has insultat..
Si ta esposa no puch ser. –
Cam. No pots ser tú ma muller.
perque.. t'ho dich, sò casat.
Mar. Adeu esperansa meva!
(plora)
Camp. No ploris

Mar. Que jo no plori!
dech plorà fins à que mori
espiantne la culpa teva
Car A mi m plau lo teu amor
mana 'l que vulguis, dispòsa.
Mar Si jà tens un altre esposa
Cam. Pero tu tens lò meu cor
Partim à terras llunyanas
Deixèm l'Europa, deixèm.
y à viure 'ls dos anirèm
à las costas indicianas.
Mar Impossibli!.
Camp. Si, al moment
un si no m dona ta boca
l'immens fons de l'alta roca

donarà fi al meu torment.

Mar. Alberti.

Can. Ó bé ton amor

o la mort escullne prompte.

Mar. Mort si vols.

(Després de lluyta.)

Can. Adeu

Mar. Oh! compte!

tingas pietat del meu cor

Cap. Marta ja per sempre adeu.

Mar. Oh! fugim!

Can. Oh! tu, m'aymiga!

Ha vençut l'astucia mia.

Marxém prompte, si.

Mar. (al passar per la creu)

La creu!

(s' agenolla.)

Comp Quita per Deu.
Mar Ah! no puch.
Con. Que? que 't passa?
Mar (per la creu)
Aquet senyal
me recorda, per ton mal
que fet un jurament duch.
Con Marta, que dius?
Mar Ay de mi!
Comp. Parla, t' aymant t' ho demana!
Ma No pot ser, so l' hermitana
de la hermita que hi ha alli
Con I aixis trossejar mon cor?
aixis matar m' alegria?

serás meva! ni que sia
per la forsa! so 'l mes fort!
Oh! no fugis.

Mar. (Fugint d'ell)

Per pietat!

Comp. No valdrá la manya teva.
á la forsa serás meva.

Mar. Oh! Verge de Montserrat!
¡Salvaume!

Comp. ¡Marta!

(Marta fugint d'ell de
manera que al acitá
aquet vers hi hagi
la creu en mitx d'ells.
Lo compte al anar

à abrassarla, ensopega ab
los graons de manera qu'enso-
pegui de genoll.)

Comp. — A Deu, foll
ofench are, y 'n tal conflicte,
ell va veure mon delicte
fentme caure de genoll.
Perdona.

Mar. — 'T perdona Deu.
Pero juram aqui, are,
que 't portarás com á pare
ab lo fruit del amor teu.

Comp. — Lo meu fill? Encare viu?

Mar. — No ho sabs tu?

Comp. — No, Marta, no.

Mar. - ¿No me'l vas fer robar?

Comp. ¿Yo?

¿Y'm creus capás?

Mar. ¿Que no, dius?

Allavors, qui deurá se,

que á mon fill hagi robat?

Comp. Qui vols que siga? un malvat

per ferme doná diné.

Mar. - Y no vas rescatá al fill?

Comp. - No podia, no podia.

Llavors diné no tenia

per treurel de tal perill.

Mar. - Mes si viu y torna aqui

tu li dirás: - so'l teu pare.

Comp. - Aixó no ho creguis encare.

perque 'm podria malehir.

Mar.– Aixó de ningú crenuria
tant sols de tu.

Amp.– Que dius are?

Mar.– Vesten perque lo frare
que 'm du 'l captat cada dia

(Lo Compte sen ou.)

Escena 10ª

Marta Fra– Mauríci.

=

Mar.– Verge del Carme, guienlo.

Mau.– Qui era aquell cavaller?

Mar.– Qui volen que puga ser.

Mau.– Perdonenlo!

Mar— ¡Perdoneu-lo!

quan per vos aconsellada
allí ab vaig consagrá á Deu,

(Senyalant la creu.)

al mateix peu de la creu
faltaba á la fé jurada,
puig prometent al Senyó
de ser teva estant aquí,

(l'hermita)

los meus llavis deyan, si,
lo meu cor deya que no;
cregui que da sa pietat
á la fi m' alcansaria,
que serant, oblidaria
al que 'l meu cor te robat.

May he tingut cap consol
y si acás á Deu resaba
¿creyeu vos que en Deu pensaba?
Oh! no, pensaba ab ell sol.
Y jo, creyent com just es,
en la fé que vaig jurar,
volia á n'ell oblidar
y encare l'aymaba mes.

Man. Calmeu puig vostre dolor;
lo jurament que vau fer
en va ba serne, perqué
no vos va escolta 'l Senyó.
No per pó li vau fé agravis
pensant ab vostres amors,
Deu no mes escolta 'ls cors,

no lo que diuhen los llavis

¿y del noy no hen sabut res?

Mar- No fou ell qui 'l vá robar.

Man- (No poguerli revelar

lo que 'l vá robá qui es.)

Pero fiques á la hermita;

Aqui hi ha 'l que hi arreplegat.

Mar- ¡Gracias!

Man- ¡Tot es caritat!

(Marta entra á la hermita ab lo que li dona Tia Manrici.)

Molta fé se necessita.

=

Escena 11ª.

Fra-Maurici - Rossendo.

=

Mau- Sols plorá es la condició
dels homes en aquet mon.
que son las glorias. que son!
Amparemnos pues. senyó

Rose- Deu vos guart.

Mau- Un patge aquí.

Rose- No 'm diriau per favor.
si hi ha en lo poble un llaurador
que 's diu Anton Campruví?

Mau- Be hi es.

Rose- (Oh. cort meu. respira.)

Y que te una filla hermosa,
àngel del cel que's diu Rosa?

Man.- Si.

Ros.- (De goig lo cap deliva.)
Y diguemme aqueixa noya
es soltera ó es casada?

Man.- Es soltera.

Ros.- (Oh! Rosa aymada.
Es del cor la millor joya.)
Gracias, teniu pe'l consent.
(Li dona una bossa.)

Man.- Que veig! La bossa que jo
vaig donar á un minyó
quant va marxá.. si no ment
ma memoria. ¿Rossendo?

Rose - ¡Ah!

Ira - Mauricí.

(S'abrassan.)

Mau - Apreta fort!

veig qu' has tornat pe'l amor.

Rose - Qui per ell no tornava!

Y es hermosa?

Mau - Mes que avans.

Rose - Y m'estima?

Mau - Ab tot lo cor.

Rose - Son pare ho vol?

Mau - No tens or!

Rose - Mes que hi fa tinch bonas mans.

Yo de l'Africa he vingut

sens poguerne fer fortuna.

sols per ella'n buscaba una
pero tal sort no he tingut

Man.- Espera més.

Rose.- ¡Esperansa!

Man. Olvidala.

Rose.- No pot ser

Man.- Que farás?

Rose.- Que tinch de fer?

Man.- La virtut tot ho alcansa

Rose.- Aixó'm loca

Man.- Pensa ab Deu.

Rose.- Penso ab ella!

Man.- Fatal cas!

Rose. Y malehiré...

Man.- ¿Que fas?

Estás aprop de una creu.

Rose.– Perdoneume. ¡quin torment!
sempre aquí l'imatge seva
si ella no pot esse meva
guardemme un lloch al convent.

Man.– Si, lo monastir tant sols
curarà ta malaltia.

Rose.– Malaltta es l'anima mia
ningú curarà sons dols.

(Toch de campana)

Man.– Adeu que ja la campana
me crida al convent aviat.
Deixo l'diné que m'has dat
à aqueixa pobre hermitana.

(Tira la bossa per la reixeta de l'hermita)

Escena 12ª.

Rossendo.

=

Ah! quant consol tenia
y una esperansa guardaba
molt lluny lo poble'm semblaba
pero anhelanthi hi corria.
Mes are que ja de cop
mas ilusions miro mortas,
d'aquest trist poble las portas
veig que han estat massa aprop.
Aquest es lo lloch. la creu
ahont tots dos nos juntabam.
y l'hermita en hont resabam
junts à la mare de Deu.–

L'era en hont tots dos corriam
los camins per hont la veya;
los camps per hont me somreya,
tot quant per consol teniam...
Ho tinch aprop, y'm fa creure
la desgracia que'm segueix,
que pel caminal aqueix
may mes te tornaré á veure.
Si somni fou la alegria
y follia mon amor;
perque'm despertéu, Senyor
y'm curéu de la follia?
Mare si acás sou al cel
ja que en lo mon cap vegada
m'habeu dat una besada,

feu calmar lo meu anhel.
¡Yo vos ho demano, mare!
¿Perque vida 'm van donar
si no m' habian de dar
ni tant sols lo nom de pare?

=

Escena 13°

Dit y Rosa

=

Ros.— (Sense adonarsen de Rosendo.)

Es la fruita mes preciosa
de tot l' hort, bon regalet,
es lo milló que li he fet.

Rose.— Valgam Deu! que miro, Rosa!

Ros.- ¿Que 'm coneixe lo caballer?

Rose.- ¡Per mala sort te conech!

Ros. ¡Per mala sort! yo no crech
haberos faltat en re.

Rose.- Si, tu 'm vas ferir lo cor

Ros.- ¡Com! jo á vos..-

Rose Que no adverteixes..
Roseta ¿que no 'm coneixes?

Ros.- ¿N Rossendo?

Rose.- 'L teu amor.

(Pausa.)

¿Pero que passa á ti aquí?
Recordo qu'altres vegadas
rebiasme ab abrassadas.

Ros.- Rossendo, avuy no es ahi.

Rose- Parla per Deu, parla Rosa.
calma lo martiri meu.
Ros- No puch ser teva.
Rose- Per Deu!
calma ma pena horrõsa.
que potser mentre era fora
has estat perjura?
Ros- No.
Rose- ¿Pues que causa ton dolo?
Ros- La meva desgracia.
Rose- Y plora.
Quant allà lluny de ma terra
y cercat de gent estranya,
corrent plà, corrent montanya,
com fa sempre qui's desterra;

un recort sols alentaba
ma esperansa que fugia.
era 'l recort de ma aymia
lo recort que jo besava.
y quant d'amor abrussat
torno á ma patria anyorada
buscant aquella estimada
á qui lo cor he donat,
La trobo per mala sort
que fixa la vista á terra...
¡ Mes valia qu'en la guerra
una bala m' hagués mort!

Ros.- ¿Y dius axó Rossendo, ara?
tu m' insultas, per favor.

Rose.- ¿Qui es que 't priva ton amor?

Ros.- La voluntat del meu pare.

Rose.- ¡Ton pare!

Ros.- ¡M'vol d'altre esposa!

Rose.- (Per ma pena ainçò faltaba.)

Ros.- (L'espina que fons se clava.)

Rose.- Adeu per sempre, adeu, Rosa.

Ros.- ¡Rossendo!

(Rossendo ja sen anaba pero retro, cedeix y diu.)

Rose ¡M vas da una flor.
y te la torno marcida.

(La treu del cor un relicari y li dona)

(No vuy res teu.)

Ros.- (Dus ma vida.)

Rose.- M'ha fet á trossos 'l cor.

Ros- Oh! la flor que tu guardabas
may de mi 's separará
Rose Com tu may del meu cor.
Ros- Ah!
Ho deyas quant mes m' aymabas.
Rose- Si tens novas de ma mort
vera per mi y per la mare.
Ros- Rossendo!
Rose- Y per lo meu pare
Adeu Rosa.
Ros- (¡Trista sort!)
Rossendo avuy se t' aymada!
Rose- Vida meva!
Ros- No; no... creya...
no 'n fassis cas... si res deya...

Rose.- ¡Adeu...

(Pausa)

¡Que dolsa mirada!..

(Pausa.)

(Rosendo extasiat besa la mà de Rosa al punt que surt lo Compte.)

Escena 14ª.

Dits. Lo Compte.

=

Ros.- Ah!

Comp.- Deu guardi á la parella que s'amanyaga amorosa.

Ros.- (A mal temps ha arribat.)

Rose.- . (Rosa.)

Comp.- Es hermosa la Doncella

es una diva de amor.

Ros.- (¡Deu meu! ¡que m passa no sé.)

Comp.- Yo també l'estimaré.

per llensá també tinch or.

Ros.- Mal caballer.

Rose.- Deu de Deu!

aixís insulten á n'ella.

saben puig que la Donzella

no estima com vos pensen.

Comp.- Vos l'hi besaban la ma....

Rose.- No hi fa ré l'ira m'abrasa.

Veig que porten una esposa

us d'ella prompte 's farà

Ros. Rossendo, per mort de Deu!

Rose. Deixam està pe'l cel Rosa
perque sa llengua alevosa
ha insultat al amor meu.

Comp. Pregal, si l'estimas tú,
qu'en la lluita morirà.

Ros. Rossendo!

(Suplicant.)

Rose. Anem sens tardá
hont no'ns destorbi ningú.

(Van per anarsen.)

Ros. No podreu, jo seguiré.

(Agafant à Rossendo)

Rose. T'enganyas que no podràs.

quant al lloch arribarás,
vensut será 'l caballé.

(Desfentse bruscament de Rosa y anantsen ab lo Compte.)

Cau lo teló.

=

Font. 1887.

10- 2-

Drama en tres actes
original
de

LA HERMITANA.

Emili Boix.

Acte segon.

La hermitana.

\-

Acte 2on

1/2

Acte segon.

=

Entrada d'una masia, porta al fondo, finestras à dreta y esquerra, à la dreta 'l quarto del Compte, à la esquerra una escala ab replà, panot-pas, eynas y demés accidents d'una casa de pagès;, à la part esquerra del fondo la llar, l'ascó, etc. l'acció comensa à entrar de fosch.

=

Escena 8ª

Rosa. Anton. Fra-Maurici. pagesos.
Simplici, luego Eloy

(Rosa brodant prop la finestra de
la part dreta Anton á l'esquer-
ra assentat prop una taula
trayent comptes; Fra-Mau-
rici. pagesos y Simplici
sentats prop la llar.)

Ro. No ha torniat, mon cor l'anyora
¡ay; potser no tornará!..
An. Ja, ja, ja bona cullita
aquest any. mes que cap any.

Fra-Maurici, una rondalla

Mau- Escolten.

(La conta.)

An- Conteula baix.

Eloy. (Instintiv.)

Roseta.

Ro- ¿Que?

Eloy. T' porto novas.

Ro- ¿De qui son d'ell?

Eloy. Esta clar.

Ro. L'has vist?

Eloy. Ha tornat al poble.

Ro- L'has conegut?

Eloy. Aviat.

Ro- ¿Que t' ha dit?

Eloy. Que t'ha de veure,
prop la creu.

No.- Quasi ja es tart.

Eloy. Diu que no tardarà gaire;
quant li vegis assentat
prop que la creu s'afigura
desde aquet grant finestral.

No.- Gracias, Eloy.

An.- (Dormint.)
Trenta cargas.

Pim.- Vaja, vaja, 'm và agradant.

An.- Que conta?

Pim.- (Anant à ells.)
Aquella rondalla
que fa plorar à n'en Pau.

An- Voleu di allo de la lluna?

(Lo pagès fa que si ab lo cap per no destorbá 'l quanto.)

Me l'heu de torná esplicar.

Man- Mes avans vuy demanarvos un favor.

An- Home aixó vay

Man- Sobres d'aquella ermitana; li donguessiu per passar un pich d'almoyna.

An- Que vingui; ella ns ha fet culli tant y no's queixará de mi.

Man- Li adrirè à di en acabant

=

Era una noya... no: s'erra
'l que ayxis digui crudel.
Era un àngel que ab anhel
Deu lo va enviar à la terra.
pera ferla semblà 'l cel.

=

Com àngel, era sencilla,
si com àngel era hermosa;
lo nom d' una flò olorosa
era'l seu, com vostre filla,
la doncella 's deya Rosa

=

De sa caseta sortia.
quant l'aubada descubria

lo seu raig, y fins semblava
que surtis ella esperaba
per brillar la llum del dia.

=

Un jorn, un mal cavaller
á la noya va conexer
y per ella sentí nexer
en son pit foch placenter
que 'l gel d'ella va fer crexer.

=

Una envejada riquesa
jo t darè si m dons amor.
- No ambiciona ma pobresa
puig soch rica ab la puresa
virginal de lo meu cor -

=

Totas las forsas juntadas
del cavaller mal haurat
van ser res; que ab cor honrat
resistí ella las onadas
d'aquell mar tant depravat.

=

Vejent ja que no podia
conseguir lo seu amor,
và meditá un plan un dia
per veure si conseguia
tacarne lo seu honor.

=

Va dir qu'en nit estrellada
per la lluna, enllumenada

la veje en son finestral,
estant ab altre enllassada
per las cadenas del mal.

=

Aquesta criminal nova
va saber lo pare d'ella;
va á sa casa, un càvech troba,
y ab ell, d'un cop, sens cap prova
vol dar mort á la doncella

=

Aquella nit era bruna,
ja per matá á la ignocent
alsá 'l cavech, quan, tot d'una,
esquinsant nuvols, la lluna
sobre ella brilla al moment.

=

Allavors lo vell ab horror
llensá 'l ravech y ab prestesa.
dihent:– Es la veu del cor,
no brilla en lo deshonor
la claror de la puresa.–

=

Y al que dubtava inclement,
fent del honor d'ella runa,
deya 'l vell:– Qui ho diga, ment,
que véu ab un raig de lluna
me va dir qu'era ignocent.

=

... . . - - - - - - - - - -

Pim.– Va sé un cas dels que no 'n pasan

gaires....

An- Ben pochs està clar.

Pim- Y que no ns volen contar

aquella d' aquells que cassan

en vedat...

Man- Me n' haig d anar.

Adeu siau, Anton. (anantsen: desde

el foro.)

(¿Perquè

Deu meu! molts cops la vilesa

fa escarni de la honradesa?

¿Perquè no brilla serè

sempre 'l sol de la puresa?

(Se'n và.)

=

Escena 2a.

Los mateixos, menos Fra-Maurici.

=

Pim.- Qu'es estrany que Fra-Maurici
sen vagi d'aquí tant tart.
An.- Dorm aquí; cura al ferit.
Pim.- Y qué tal com diu que va?
An.- Molt bé mira aquexa tarda
ja ha anat pel hort y pel camp.
Pim.- Alsa, Anton, quina sortassa!
com vostè deurà pagar....
An.- Un cent per cent de segú!
es un ricatxo dels grans.
Pim.- Be, per xo hos ho mereixen;
sinó per vos quiés estat.

estés en lo camp quedava.

An- (Ja ho vaig fer per pò babaus.)

Pin- Y qui 'l va feri no's diu?

An- 'N Rossendo, que torna

pero, segons diu la noya

no 'l veurém més per quets camps.

Pin- Pobre picot me fá llástima.

An- Puig que no anéu á sopá.

Pin- Si, que 'ns ha cridat la Tresa.

An- Está bé; jo adalt me 'n vaig.

(Los pagesos sen van.)

Escena 5ª

Rosa. Eloy. Anton y Tau.

Tan- Hola Anton.

(Dalt de la escala.)

An- (Ve en molt mala hora.)
are que me 'n anaba dalt.)

Tan- Vina, que tinch de parlarte

An- (Vaja. veyàm que voldrá.)

Tan- Recordas lo que aquell dia
vàrem parlà 'ls dos al camp,
sobres allò de la noya?

An- Ni menos mes hi he pensat.

Tan- Pueg yo, sí, veus? Ab en Tano.
i que's via de casa
ab la noya 'ns habèm vist,
y habèm quedat arreglats.
Li he dit qu'ella no te dot.

y com qui es tant agarrat
la noya ha perdut lo nuvi.

An- Tu bols ferme enfadà. Tau.

Tau- No, no t' enfadis Anton
que t' hi fet un favor gran,
perque si ell la volia
es perque estaba apurat,
y ab lo dot d'ella pensaba
los deutes que te pagar

An- Que dius m' has deixat de cera,
Estich groch y esbofegant.
¿Y aixó es veritat?

Tau- T' ho diu 'l batlle

(li dona un plech)
que lo té d' aná á embargar.

An.- Puig si li daba la filla
bon nap m' habia arrencat.
Tan.- Digau tot are à la Rosa
An. Roseta.

(Rosa està distreta mirant
per la finestra.)

Rosa, que fas?

(Cridant.)

Roseta, qu' estás distreta?
Posta qu'estabas pensant
ab en Rossendo!
Ro.- Yo, pare....
An.- Deixal, que no tornava.
Tan.- Y ell t'estima?
Ro.- M' ha dat probas....

Tom– (Diu qu' habia pensat mal.)
Donchs, creume Anton, si ell torna
que 's casin y santa pau.

An– Si, y que després ell y ella
se 'n tinguin d'anà à captà.
Jo 't dich Tom que ab en Rossendo
tindrian molts mals de cap.
y fingint que te bon dot
pot agafà un hisendat.

Tom– 'L que mira 'ls interessos,
y creu que pot disposà
del cor d'una criatura,
no es pare...

An– Dispensho està.
Tinch una mica de feina.

Ja'n parlarém vaig á dalt.

(Sen vá.)

Escena 4.ª

Dits, menos Anton.

=

Tan. Ja tindreu bon mal de cap
ab l'interés de ton pare.
perque aixó are com are..

Lloy. Ell vol quartos.

(Deixant las paraulas.)

Tan. Veig qu'ho sabs.
Y aixís á la pobre Rosa
sacrifica, pels diners.

puig detras del interes.
¿que hi fa no sigui disposa?
si tindrà una hisenda bona?
que hi fa que la matí 'l plor,
si un mantell tot brodat d'or
per aixugà'l plor li dona?

Eloy. Ya veig que teniu rahó
pero com li feu entendrer

Tan. L'Anton no ho podrà comprendrer
perque 'l cega l'ambició.
La Rosa glateix d'amor
pren Rossendo que l'adora,
per ell la Roseta plora;
y ningú aixuga son plor.

Eloy. Be, per co no us espanteu,

que ab mos prechs y mas cansons
consentirá á sas rahons
y al fi, casats los veuren.

Tan- Tant de bo que fos aixi
Eloy. Jo tinch la cosa segura,
y á la primera criatura
ja li tinch de ser padri.

Tan- Apoch apoch aixó, Eloy.
jo tinch de serne, no tu.
Eloy- Si, si, ja ho teniu segú
Tan- No veus que tu ets massa noy
Eloy- Vos massa vell,
Tan- Ja m'apuras
que vols di ab aquexas bromas?
Eloy- Que hi ha molts noys que son homes,

pero molts vells criaturas.

Tau- Mira, noy...

Eloy- Nous enfadeu

sino ho heu ben observat.

Y per probar qu'es veritat

lo que os hi dit, escolteu.

Aquell vell de pepant' anys,

sens saber que fa la mona

's casa ab una minyona

que no sent per ell afanys,

sense mirá que molts danys

de seguir li pot causá,

com... mal viure, disputá,

y sé la dona qui mana!

¿es aquell vell tant pabana?

criatura sens dubtar.

Aquell vell tant agarrat
que d'or te plena la gerra
colgada ab deu pams de terra,
y va sempre mal menjat
mal begut y mal ventat
y surgit de tot arreu,
que res li fa perdre 'l peu
mentres salvi la espardenya
¿es aquet vell per mes senya?
criatura, prou que's veu.
Aquell vell tant envejos
que de cert ni manca un bull
que res li fa perdre un ull
mentres cego queden vos.

Aquell vell tant fastigós
que no mira que li es mal
puig será borni cabal
per obtenir un gust seu.
y encare 'l defensaren...
No será criatura ¡oy tal!
Aquell vell tant rabiós
que fins treu foch pe'ls caixals
y ho fá aná á só de tabals
tot, com si de trapa fós.
que s' enfada, es molt furiós
y fins renega de Deu
y de tot lo regne seu.
sens mirar que una vegada
'l matará una enrabiada,

es criatura, ja 'o veu.
Y en fi, acabant las cansons
per no molestarvos mes,
vos diré dos mots ó tres
per probarvos mas rahons.
Hi ha noys qu'en mil ocasions
ne fant tant sols lo qu'es bó.
y ab aquets, diguen com jo
puig aixó es veritat segura
no pot esse criatura
qui cumpleix sa obligació.
Tam- Vaja.. noy m' has agradat
tens unas esplicaderas...
Lloy- Per di cosas que son veras
cap concelli m'ha guanyat.

Tan- Bebe adeu noy, que tinch feyna

Eloy- Que ja us ne volen anar?

Tan- Demà hauré d'anà à cavar

y tinch d'arreglarme l'eyna.

(Sen va.)

Escena 5a

Eloy. Rosa y Compte.

=

Ro- (Ah! no'l veig per mes que miro)

Comp- Deu vos guard.

Eloy- Y à vos igual.

Ah! vos vuy contà una cosa

sabeu que m'hi desafiat?

sembla que no m'escolteu?

Comp- Ya t'escolto, pots parlar.

Eloy- No us pensen á copo de pedra
que no es cosa de gavals.
'ls minyons com jo... ab espasa.

Comp- (May se'n vá, qu'está pesat.)

Eloy- M'hi desafiat ab en Quirme
jo he tingut per padrí 'n Pau.
Hem barpat prop la riera,
las espasas hem creuhat,
y li he dat una estocada
al mitj del pit que...ja! ja!
Sort que'l sabre era de fusta
que sinó queda á n'el camp.
¿Que vos sembla, senyó Compte?

Rio- (No ve, no ve. mon aymant.)

Comp.- (Es hermosa la doncella.)
Y aquet bailet no se'n và.)
Mira, ves á la estafeta
y vès si m' han enviat
una carta que jo espero.
Urg.- Serèu servit al instant:
Després, ja vos contarè
del modo qu' habem quedat.
(Sen'en Urg.)

Escena 6ª
Rosa, y Compte Alberti.
=
Ro.- (Ahi ja hi es gracias á Deu.)

Comp.- Seràs tant desconfiada

de negarme una sentada?

Ro.- (Y ell que m'espera en la creu!)

Comp.- Que hi dius?

Ro.- (Contrariada.)

Acepto gustosa...

Comp. Durantne ma enfermetat

tu ab carinys m'has cuidat

y vull premiarte, Rosa.

Ro.- Sa mercè 'm fà massa honor

Comp.- No pas més del que mereixes

Roseta que no coneixes

¿que per tu jo sento amor?

No advertires ma alegria

quant de tu estich á la vora?

No veus que 'l meu cor s'anyora
de poguerte di m' aymia?

Ro- ¡Compte!....

Comp- Si vols ser ma esposa
prompte ab mi serás casada,
lluirás si aixi t'agrada
vestits de seda preciosa.
Serás reina de mon cor,
senyora de mon palau,
seré ton infim esclau,
y tu serás mon amor.
Tos plaers serán los meus,
ma vida será ditxosa
si jo obtinch, Rosa, la rosa
del camí dels llavis teus.

Ro_ Embobada, avergonyida,
no torno de mon esglay;
com podria creurer may
interesarse en ma vida.
Potsé no ho heu meditat;
lo cor á voltas s'enganya;
deixeu las d'aquí á montanya
y trieu de las de ciutat.

Comp_ Oh! no Rosa, per favor,
que ta hermosura galana
en cap dama ciutadana
la hi podrá trobá.l meu cor.

Ro_ Ne donan mals resultats
segons he hi sentit di al pare
casament com aquest, are.

aixís tant desnivellats.
Deixeume, penseusi be.
deixeu está á la pagesa.

Comp.- (No es tonta la montanyesa.)

Ro.- (Es astut lo caballé.)

Comp.- Tant sols ne sospitas, Rosa.
d'un mal intent y res més,
mana 'l que vulguis... perqu' es
sens tu 'l mon prou poca cosa.
Vaja res. creume á mi á mi,
y deixte está de follias,
poden tornarse alegrias
lo que penas van ser ahi.

Ro.- Mes senyó, que no saben
que ja tinch dat lo meu cor?

Comp- Pero també sens amor
perquí no tornarne deu.
Ell mirará si en la guerra
ne pot conquistar un grau,
ó de la fossa la pau
ans de tornar á eixa terra.
¿No es aixó?

Ro- (No li vuy dí.
que 's aquí que 'l mataria.)
No tornará ni un sol dia.

Comp- (Allavors, serás per mí.)

Escena 4a

Dits y Anton.

= .Ab llum encés.

An.- Oh, senyor Compte! que tal
de la ferida?

Comp.- Molt bé.

No.- Pare, surto.

An.- No pot ser.
no reparas qu'està mal,
sortir aixi una donzella,
quant es entrada de nit?
vesten á dalt tot seguit.
(Vet aquí 'ls negocis d'ella)

Escena 8ª

Lo Compte y Anton.

=

Comp- Anton.

An- Que maneu?

Comp- Seyeu.

Yo soch un hom agrahit.
me cullireu mal ferit
y m' heu cuidat bé.

An- Callen.

Comp- Donchs tal favor dech pagause.
Ya que tenin una filla.
honesta, bona, y sencilla,
sa má vinch á demanause.

An- Ho diheu de bó? No us mofeu?
jo crech que voleu fer broma,
la Roseta es pagesa...

Comp- Home

veig que vos no 'm comprenen.
encara que sigui noble,
no miro tant éixas cosas,
que tant poden ser hermosas
las nobles com las del poble.

An- Y ella us vol...

Comp- Com no li he dit.

An- Si no us vol, no 's cosa pás.
Si 'm descuido 'm passa un cas
que...sort que m' han advertit.

Comp- Pero 'm sembla.

An- Ya dites.
ella es la pura ignocencia.
No vuy teni en la conciencia
per si acás un càrrech més.

Si ella vos dones un si
vos diré tambe 'l mateix
mes sinó...

Comp- (La rabia 'm crex
ab lo qu' acaba de di.)
¿Y creyeu, vos, ara, Anton,
que si jo vull á la Rosa
es perque ella es hermosa?
es per salvarla del mon.

An- Que diheu?

Comp- (-Anemlo enganyánt.)
Hi ha un doncell en aquet poble
que l' enganya ab cor innoble
y tal volta fugirán.

An. No 'n passeu cap mal de cap

perque 'l qu'estima á la Rosa
es molt lluny, no'm farà nosa.
Deixemho corre!

Comp- (Qui sab.
si després... provem-si.) ja
que vos Anton cas no'n feu
de lo qu'he dit, hi dubteu.
Deixem corra aquet parlà.

An- Com volgueu.

Comp- Veig qu'aixi us plau.

(Acostantse à la finestra.)

An- (No la vull fer sa promesa,
perque aquesta llangerosa
després no'ns robes la pau.)

Comp (Pero qu'es aixó, que miro,

no es un patje del castell
que vé cap aquí? No es... ell.
¡en Rosendo! no delivo.)
¡No m' haben dit qu'era fora
de la doncella 'l promés?

An- Sí.

Comp- Donchs miren si abaix no es
lo doncell que tant l'adora.

An- Ah! mirense aquí lo qu'era
lo volguè sortí á deshora
la Roseta ah! traidora,
ay de tu, si es cosa vera.

Comp- Miren si vos faig favor
en demaná sa má hermosa.

An- Dochs disposen de la Rosa.

Comp.— Ja meu serà 'l teu amor.

Escena 9a

Dits. Rosa.

=

Ro.— Pobre!

An.— Viva, viva y calla
al qui ab tu deu ser casat.

Ro.— (Ay, que al fi serà ovitat
aquella trista rondalla.)

Comp.— Despenla, que hi pensi be,
me 'n entro al meu quarto un rato.

An.— Si es cert que l' altre... lo mato.
mes conteninse primé.

=

Escena 10ª

Rosa. Anton.

=

Ro– ¡Pare! (Suplicant.)

An– En và ja ho has sentit.

Ro– Si jo estimo à altre.

An– Potsé

en Rosendo?

Ro– Si.

An– A fé

que may serà ton marit.

Ro– Ja veig que no us recordeu

de quant va mori la mare.

An– Si à fe, com si fos are.

Ro– Mes no l encarrech que us feu.

La meva mare moria,
jo plorant la contemplava,
y una llantia enllumenava
lo semblant de la agonia.
suspirant apesarada,
esperant la hora fatal,
puig ja per lo fret mortal
sa vista n'era glassada...
recorden qu'us va cridà,
y vos digui:- Ma Roseta
festa feliz, la pobreta
sense mare quedarà.
Y vos besant à la mare
li vau dir:- en pau reposa
que jo sempre per la Rosa

hàig de ser lo mes bon pare.
Y aixis are us oblideu
del promès á vostra esposa
com cumplint de, "Per la Rosa
sere un bon pare, digueu."
Mes recordaven per sort
de qu'es promesa sagrada
la paraula que fou dada
als peus del llit de la mort.
An.– Perque jo ho recordo, noya,
vuy que 't casis.
Ro.– No pot sè
An.– Ahont s'ha vist?– y perquè
has de serne tant baboya?
Yo ho vuy, y serà que sí.

Ro- Perque m volen desgraciada?
An- Acabem d'una vegada.
Se fa lo que vull aqui.
Si no creus lo qu'avi't mano
no m' anomenis per pare.
Ro- ¡Perdeu!
An- ¡Calla!
Ro- Per la mare
qu'al cel es, vos ho demano.
An- Ja t'ho he dit y pensa Rosa
lo molt qu' acatarme deus;
y pensa, que abs afanys meus
deus tot quant tens, y si gosas
ton anhel en contrariarme,
res de mi conseguiràs.

puig que mano y't casarás.
ni qu'hagi d'arruinarme.

Ro- ¡Pare!

An- T'hi dit qu'aquet mot
no diguis al devant meu.
tu no m'ets filla.

(Rosa al sentí aquesta
paraula ab ferida de la
honra diu:)

Ro- Calleu!
estich decidida á tot.

Escena 11ª
Dits. Lo Compte.

=

Comp- Oh! ditxa! ¡ja so felis!

dintre poch, si aixís 't plau
en l'alta del meu palau
serás meva.

An- Sigui aixís.

Ro- (¡Deu del cel!)

Comp- Ave, Roseta.

del meu prometatje en proba
te l'anell.

Ro- (La vida 'm roba.)

An- (La seva ditxa ja es feta.)

Comp- (La sort m'ajuda ab ecsés.)

Ro- (Ya duch la mort en lo pit.)

=

Escena 12.ª

Dits = Marta.

=

Mar.- Que tinguen molt bona nit
(¡L' Compte!)
Comp.- (¡La Marta!)
An.- Qui es
lo que volen?
Mar.- Fa poch m'ha dit
Fra Maurici, que pietat
de mi tenim: caritat
necessito.
An.- Tot seguit.
Y celebren m' alegria.

Caso la Rosa.

Mar- Que diheu.

An- Ab'l senyó.

Mar- Qué! ¡Deu meu!

Ell se casa?

An- Si senyora.

Comp- (¡Fatal estrella!)

Mar- (Pe'l compte.)

(Es odiós.)

Feu á n'ella retirá

An- Ves á dins sense tardá.

Ro- (¡Es estrany!)

(Se'n vá.)

Comp- (Estich confós.)

Mar- ¿Lo Compte Albertí?

Comp.— So jo.

Mir.— Aquet paper que hi guardat,

(Se'l treu del pit)

Mireu si vos l'hen firmat.

Comp.— (Ma carta! Condemnació!)

Mar.— (A Anton)

Are vos miren que diu!

An.— Mes si son assumptos d'ell,

no m'hi fico, com hi ha nell!

Mar.— Os interessa, llegiu.

An.— (Llegint.)

„Si acas espos se't presenta,

„sens por lo pots aceptar

„que 'l sacerdot que va unirnos

„era un fingit capellà."

Mar- La carta qu'haben llegit
es á n'á mi dirigida.
Feu una boda fingida
ab un capellá fingit.
Comp- (Marta, Marta, per pietat.)
Mar- (Yo dech salvá á la doncella.)
An- No fará 'l mateix ab ella.
Mar Ho fará perque es casat.
An- Casat!
Comp- Marta!....
Mar- Me fa horror.
An- Oh! Deu meu! Y quin cinisme.
Mar- Entre ella y ell hi ha un abisme
Comp- Marta, Marta, per favor.
An- Defenseus del qu'os acusa.

Comp.— No feu cas del qu'enrahona.
pues es boja aquesta dona
y de ma bondat s'abusa.

(Turbat.)

Mar.— Boja, boja! m'hi locat?
Yo soch boja? Tant de bò!

Ant.— (L' hermitana te rahó.)
Vos compte, m'heu enganyat.

Comp. Anton, per Deu.

An.— Home vil!

Comp.— No burpeu aixi al lleó;
perque no m'insulta, no
ni vos Anton, ni altres mil.

Mar.— Reportemvos. (¡Ay de mi!)

(Cayent atabalada en una cadira.)

Mar- Potsé os haben descontat

quant jo sol os he insultat.

Comp- Fra de Deu!

(Inicia avansarse á tirá

sobre d'ell.)

Escena 13ª

Vits. Fra-Maurici, Eloy.

=

Mau- Que hi ha aqui?

(Corrent á socorre á Marta)

Comp- Marta te'n recordarás.

¡Ay de vos! ¡Ay de la Rosa!

¡Ay de tu, Eloy!

(Amenasantlo.)

Urg. No es pas cosa

que 'm fasi pô.

Comp. Ya ho veurás.

Mar. Que malvat!

Comp. La robaré!

Urg. Ho veurém!

An. L'ira m'abrasa!

Surtiu al moment de casa.

Comp. Puig ja 'ns veurem. (Tornaré.)

(Sen vá.)

Mar. Fra Maurici.

Mau. Que teniu!

Mar. Me sento la mort al cor;

Oh! no te perdó; ell m'ha mort.

Mau. Pe'l remordiment sols viu.

Anton.

An.— Qué?

Man.— Jo tornaré

al convent; ella á la ermita.

An.— Per si acás se necessita....

(Treu diners del escrip.)

Man.— Teniu; jo vinch: barra bé. (A Eloy.)

(Sen vá ab Marta.)

Eloy. Rosa, Rosa...

(Despres de tancar la porta)

Ro.— Qué?

Eloy. Ell vindrá.

Ro.— Oh! no, may!

Eloy Are ell espera

qu'estiguis sola darrera

de l' Alsina.

No.- Estant tart ja...

Eloy.- Será l'única vegada
may mes tornará á eixa terra
vols ferte mariner de guerra.

No.- (Verge del Carme adorada.)
Si 'ls despertan....

Eloy.- Dormen fort.

No.- Mes si 'l pare arriba en l'hora...

Eloy.- Yo vigilaré per fora.

No.- Donchs l'espero.

Eloy. Bona sort.

=

Escena III.

Rosa.

(S'agenolla)

=

Verge sagrada - que sou patrona,
reina divina -, del Montserrat,
calmeu la pena - que à lo cor mata,
vos ho demana - mon cor pregant.

Vaga esperansa - mon cor umplena,
no se que sento - resant, al cor,
bàlsam que cura - las greus feridas,
que lo cor maton - es la oració.

Oh! sobirana! - Verge Santíssima,
que sou patrona - dels desgraciats,
mon cor calmeu-ne - verge sagrada,
reina divina - del Montserrat.

=

Escena 15ª.

Rosa, Rossendo.

=

Rose. (Qu'entra embosat.)

Rosa!

Ros. Rossendo! (s'alsa.)

Rose. Oh! hermosa nina;
vinch á parlarte
per di t'estima
lo cor que 'l mata
fatal ferida,
tu pots curarla,
Rosa divina

Dom l'esperanza
que n'es fugida
calma ma pena
tornam la ditxa;
T'adoro Rosa,
per tu suspira
lo cor que t'ayma
hermosa nina.
Dom l'esperanza
tornam la vida.
Ros- Per Deu Rossendo.
Rose- Rosa divina
calma ma pena.
mon cor t'estima.
Ros- Rossendo, t'aymo.

mes que á ma vida,
pero per sempre
dech viurer trista.
La teva pena
calmar voldria.
Da l' esperanza
que t' ha fugida.
Ton cor curarne.
Darte la ditxa.
Rossendo, t' aymo.
Per tu, suspira
lo cor, que 'l mata
fatal ferida.
¡Ni un' esperansa
com tu desitjas!

Rose– ¡Per Deu, Roseta!

Ros– ¡Rossendo, minva
la pena meva,
mon cor t'estima.

(Pausa.)

Rose– Ave Roseta.
la patria mia
á llunyas terras
desde avé 'm crida.
sens esperanza,
sense alegria.
D'un buch de guerra
per ma desditxa.
mai vull serne,
la mar 'm crida.

Ros.- Y ho dius!

Rose.- Es Rosa

la veritat trista.

¡Que fà en la terra

qui no te ditxa!

Yo vull la calma

de l'altre vida.

Ros.- Rossendo, matas

la dicha mia.

Rose.- Per Deu, Roseta.

Ros.- Tu no m'estimas!

Rose.- L'abràs, ¡ay! dónam

de despedida!

(Donizetti.)

=

Escena 16a.

Dits. Eloy.

Eloy. Ay per Deu Rossendo, fuig!
qu'l pare ve cap aqui.

Rose. Oh! per hont!

Eloy. Lo temps no perdis.

Ros. Oh! fuig prompte, si.

(Rossendo va á amagarse pe'l (ra))

Eloy. (Tancant la porta y tornant au.)

No, aixis
no veus que brilla la lluna
y ell te veuria sortir?

Rose. ¿Fuig per hont?

Eloy. Per la finestra.

Rose- Tens rahó.

Eloy. Sabs 'ls camins.

(Rossendo va à saltar per la finestra de la part dreta y recula.)

Rose- Es imposible!

Ros- ¿Que passa?

Rose- Hi ha 'l guardabosch

(Trucan.)

Eloy- Ah!

Ros- (Per lo que diu Rossendo.) Que dius!

Rose- Y l'Anton... amagam prompte.

Eloy. Puig amagat aquí dins.

(Dintre 'l quarto del Compte.)

Escena 17a

Anton, Rosa, Eloy.

=

An- (Cau en una cadira.)

Ya soch aquí.

Eloy- Mes que té?

An- Carambas, tinch fatigat,

Res, que á n' ella li ha agafat

un atach de.... no se qué.

Ros- Pobre dona!

An- Per favor

cuita, Eloy, ves á la plassa.

Eloy- Vaig corrents.

An- A n' á la casa

que hi está 'l senyó Doctor

Eloy- L' hi diré...

An- Vatua 'l mon!

que si arribi per curarla.

Di una dona per cuidarla

vés, tot ho paga l' Anton.

Eloy- (Qu'es estrany! ell qu'es avaro!)

An- No t'entretingas, ho sents?

Son preciosos los moments

Eloy- Vaig corrents. (Ell qu'es tant raro.)

(Sen ván.)

An- (Vés si s' arribá á morí,

que jo no ho crech gens estrany,

ho aposto tot, que l' altre any

no's cull la meytat de vi.)

Are vina tu ab mi à dalt
que trauràm alguns diners
per si acàs son menesters

Ros.– Pujo donchs.

An.– (Quin sobresalt!
me creya que sens moria
en los meus brassos.) Veuràs,
puja aquet llum, y encendràs
l'altre, que à dalt fosch no sia.

(Se'n van. Rosa se'n du la llumanera. Anton ha tancat la porta. Al quedar l'escena fosca un ràig de lluna entra per lo finestral.)

Escena 18ª.

Alberti.

(Llarga pausa. Apareix 'l Compte per la finestra dreta.)

Comp. Ja soch dalt. O be son fora
ò dormen, es la costum:
estich tot sol: no hi ha llum,
ella serà al llit, es l'hora.
Que m acovardeixo! que tinch!
Si pot ser m' han observat?
No, si ho haguessin notat
ningú sab à lo que vinch.
Oh! sento aquí 'l fret del marbre.
Sembla qu' aixó 'l cor no vulla.

(S'ou brunsir lo vent

movent las fullas del arbre.)

fins m'acobardeix la fulla
que'l vent fá mourer de l'arbre.

(Moltas pausas.)

Valor, pues y mans á l'obra.
bon punyal tinch, res me falta
m'exalta l'odi, m'exalta
la rabia que al cor recobra.
No us pensaban que teniau
dins de la cova al lleó!
m'haben insultat y axò
mi vosaltres sufririau.
¿Perquè'm detinch? ¿Perque axi
soch juguet d'una venjansa?

¡Oh! ¿tinch pò? no, tinch frisansa!
acabem prompte 'l patí.
No'm volias escoltá.
y meva ser no volias....
O be'n serás ó tons dias
acabará 'l punyal. Ah!

Escena 19ª

Dit. = y = Rosa.

=

(La esclamació ah! del Compte es al moment que obra Rosa la porta de la escala duhent la llumanera encesa. Lo Compte s'amaga baix lo replà

de l'escala. Rosa baixa la escala apoch. apoch, deixa la llumanera sobre la taula y diu los versos que segueixen. La claró de la lluna queda un poch afegada)

Ros. Are es la milló ocasió
per fé á'n Rossendo fugi.

(Albertí tanca la porta lateral per ahont han entrat los pagesos. Al oroll Rosa esclama:)

Mes, qu' escolto! qui ha en aqui?

Comp. Calla, Rosa.

Ros. ¡Deu meu!, ¡Oh!

(Alberti puja l'escala y
tanca la porta de dalt,
Rosa ho presencia, muda
d'espant.)

Comp- Fugim, Rosa.

Ro- Sou traidó

Comp- No tens mes remey, segueixme,
so'l compte Alberti, coneixme,
are l'que hi vensut soch jo.

Ro- (Cridant auxili.)
Josep, Mateu.

Comp- Es en vá;
perqué encar quet sentin, Rosa,
aquella porta, s' oposa
à què't vinguin á auxiliar.

Ro- Mes ara que hi penso.

Comp- Qué?

Ro- Rossendo. Rossendo.

Comp- Calla.

Ro- Rossendo.

Comp- Mon cor batalla.

Vina, pues.

(Agafantla.)

Ro- No us seguiré.

Escena 20ª

Los que 's indiquin.

=

Rose. (Apareix per la seva porta)

Rosa, que veigi

Comp. — Ell aquí!

Rose — Defensemnos ó morim,

com un vil!

Comp. — (¡Y ell es qui ho diu!)

¡Ay de tú! (No estich en mi.)

Rose — Be us batem!

Comp. — Ton brás tremola.

Rose — Es de rabia, de coratje,

Comp. — Prou potsé morirá'l patje,

y d'una estocada sola.

(Observan al Ros.)

Ros. — Yo'l salvaré.

(Rosa ha quedat lliure del

Compte y vá á obrir las

portas en las quals

si hi comensaban á sentir

las veus dels mossos.

Albertí al veurho tom-

ba l'espatlla y fuig

per la finestra de ma-

nera que'ls mossos l'vegin,

los mossos entran atra-

buts ...

Pim.- ¿Qui es que crida?

Ros.- ¡Oh! s'ha escapat lo malvat.

Ser.- (Ha fet caure la porta

de dalt y surt.)

Qui sou vos? perque heu entrat?

(Mirant la escala y á Rosenda)

Rose- No tindrá un hora de vida.

(Sens fer cás de lo que
passa en la escena.)

Ant- Lladre! ha fugit, no hi fa re;
obriu la porta, y volteulo
pe'l camí y si acás mateulo.

Ros- Pare per Deu!

Pim- Está bé.

(Se'n van als mossos s'obra
la porta del foro - apareix
Fra- Maurici.)

Ros- Pare, aquell no es lo malvat.

Ant- Donchs qui era?

Ros- L meu aymant

Ant- Pero com ha entrat, y quant?

(Sòn una descarga.)

Ros.— Deu meu!

An.— Ya está castigat.

Y are ¡ay de tú!

Mau.— A bon moment.

(Anton alsa 'l casech sobre ella. Mauricí apaga la llumanera y allavors es quant brilla la lluna ab tota la forsa sobre'l front de Rosa que cau agenollada.)

An.— De l'honra sols queda runa. ...

(Và per baixà 'l cásech sobre 'l cap de Rosa,

pero frá Maurici 'l
detura y senyalant á
Rosa banyada per la
claror de la lluna diu.

Mau. No: en son front brilla la lluna.
Deu vos diu: Es ignocent.

Anton llensa 'l cávech

Cuadro.

—

cau lo teló rapidament.

Fint

1882.

Drama en tres actes

original de

LA HERMITANA.

Emili Boix.

Acte tercer.

L' hermitana

acte tercer.

Emili Boix.

188...

Acte tercer.

La mateixa decoració del primer. La acció comensa á posta de sol.

Escena 1ª.

Compte embossats.

al aixecarse 'l teló se sent la seguent cansoneta que figura

que uns cuants pagesos
cantan las caramellas
Ven. un poch lluny.
"Nena estimada
venim per tu
la nit s'acosta
lo dia fuig.
Compt. sortint ab los embossats.
Cautela sobre cautela
y guanyarém la jugada.
Emb. 1.r Vostres ordres sols espero,
Com. No perdeu ni una paraula.
aixins que tanqui la nit
tinguéu la casa voltada
mireu si ab alguna escusa

feu sortí 'ls homes de casa,
allavoras aviseume
y premiaré vostra maña.

Cri. 1r. Sereu servit.

Cri. 2. Ara sols
es la escusa lo que 'ns falta.

Compt. Lis direu que 'ls necessita
aquesta pobre hermitana,
aneuhi tots y mireu
que no 'us sorprengan la trama.
— fins que de vatres me venjí
sols ab la Roseta ingrata,
dech esse la vostra ruina.
Ja ma obra n'es comensada,
y lo foch que surt del pit

ta perdició me senyala.
que aquell que mi insulta a mi
sab que só escursó que mata.
ah. tant sols me sent mon pit
rabia pertot, y venjansa

(se sent lo cant mes
aprop.)

Aqueixas veus...los pagesos
que de la montanya baixan..
amaguemnos que no'ns vegin,
qu aqui só no vull que sapigan
¡Ah. cuant mes s'acosta l'hora
molt mes me sembla que tarda.

Escena 2ª
Anton Eloy Ximplissi Tau
y pagesos.

com si vinguessen de treballa.

Ant. Ah jà, ja, companys ja som
à la voreta de casa

Eloy. Ja som devant de la hermita
trenta passos tant sols faltan.

Xim. Ara que ja som aqui
enterems si la ermitana

Ant. Diu que li agafat un deliri
y que li dura horas llargas.

Tan. Diu que segons conta 'l metje
no veurà la matinada.

Eloy. Aixi ho diu?

Ant. A fé d'Anton,
que si aquell noble tornaba

á posá ls peus en lo poble,
la te de pagá ben cara.
Vosoltres ab los trabuchs
y qui no, ab mandrons y
cavachs,
qui esguerrat torni al castell
si de cas ab vida escapa.
Tau. Oh. y segons crech ahi vespre
si hi vá haberhi una andanada.
Pui. Si's descuida una miqueta...
Tau. Conta, avans de separarse...
Pui. Cuant vaig sorti perseguintlo
l' trobem prop de la casa.
alto! li crida 'n Joseph
y al punt veyem qui avansaba
detras d' ell altre corrent

ab l' espasa desvainada
alto! tornem á cridar.
no s' aturan? pues descarga.

Tan. Y ningú quedá ferit?
Ant. No, já vá sé prou miracle.
Tan. Y tampoch vos han dit qui era
l' qui al seu detrás anaba?

Ant. (A Ximplisi)

Be, calla; no ho diguis aquí.
Xim. No li vam veure la cara.
Tan. Pues ya van teni prou sort
Lloy. Apa, tombém cap á casa
tot refilant la cansó
qui á tots los del poble agrada
Ant. Anémsen y no cantém;

l' hermitaña està malalta.

(se 'n van)

Escena 3ª

Compte.

(sentint)

Y que hi fa! Aneu cantant
mentres que lo tigre udola,
canteu, si, fins que la gola
la set vos vagi assecant.
que no desperteu plorant
es lo que mirar debeu,
jà que encara no sabeu
l' ira que dintre 'l cor viu—

canteu, si, alegres viviu
que després ja plorareu.

Escena 4ª
(Dit un embossat

—

Emb. Sort hi tinch en trobaros
Com. Que passa?
Emb (li dono un plech)
(Del majordom
esa carta per vos duch.
Com. Gracias, no't moguis d'aprop
Em. Espero al poble, si acas
per dir la contestació.
(sen vá)
Comp. perque mi tremola la má

y m sento lo fret de mort
al anà à obrir eixa carta.
obrímla pues, fora pò.

(arrenca 'l sello)

Al Compte Alberti: que veig,
no es lletra del majordom.

(llegint)

"Alberti, la teva esposa
malalta está, per favor
torna ben prompte al castell
t'esperem ab ansia tots.
ton cunyat Jordi." ¡Per Deu
are veig que no tinch cor!
pus pe'l recort de la Rosa
d'aquet poble jo no'm moch,

quant en lo castell ma esposa..
_ Me'n hi vaig.

Desprès de llarga lluyta se decideix anarsen pero al veure la hermita diu.

Condemnació!
oh! recort de la ermitana
oh! si, venjansa de tots.

(cap al poble)

Escena 5.ª

Rosendo.

= (pensatiu)

Ros. Dins tres dias dech marxar.
per deixar la patria meva,

pero vull la cara seva
ans un moment contemplá
Rosa, á veuret tornaré:
sempre 'l cor te eixa esperansa,
esperansa de bonansa
que tant sols la somiaré!
Ella es hermosa y gentil
donzella n'es agradosa,
perque encare n'es la Rosa
una roseta d' Abril.
¡Y pensar qu' eixa alegria
no pugui 'l cor alcansar!
oh! aixó m fa desatinar
y m fará caure en follia.

-

Escena 8.

Dit y Tau.

=

Tau. Hola Rossendo.

Ros. Hola Tau.

Tau Jo he vist de lluny que venias
y he retornat.

Ros. D'alegrias
son missatjer?

Tau. Ni de pau.

Ros. Que passa?

Tau Que la Roseta
desde que tu vas marxá
no fá res mes que plorá. –
tot lo sant diá. Pobreta!
s amagreix, está mitj groga.

sempre plora d'amagat
y veig jo, qui ho he observat
que no ha agafat mala droga.
y en fi, Rossendo, s'coneix
que si plora y mitg s'aprima,
es de lo molt que t'estima,
y que sols per tú pateix
Per ço jó un medi he pensat,
com va fè 'l de can petit,
y es qui avinguts una nit
fugin tots dos d'amagat,
y quant pe'l poble s sabrá
son pare us farà veni,
y encar no siguen aquí.

cap á la iglesia us durá.

Ros. Aixó fora lo milló

mes falta si la donzella

consentirá.

Tan. que vols d'ella?

fos tot, segú com aixó.

Ros. Segú estich que la Roseta

no disgustará al seu pare,

Tan Y dubtes, Rossendo encara...

Ros. Me fá por, ella es discreta.—

Tan Cap mica de po aixó 'm fá

y deixat de tonterias,

si tu 'm creus, dintre pochs dias

lo rectó vos casará.

Ros. Si, si, Tan, tenim ratió.

Tan. A si ella aquí dona cita.
Ros. Entraré dins de la hermita.
Tan Oh! no, dins la ermita no.
Ros Perque?
Tan. Perque l' hermitana
que s hi está, s'está morint.
Ros. Deu del cel, que estich sentint.
Mort aquella ayma cristiana!
Deixeu que plori 'l meu cor
y per ella resi ave:
dels orfans era la mare
calmaba ella son dolor
Deixeu, que vaig al moment
per sempre ya á despedirme.
Ta. Per Deu!
Ros . volen detenirme?

Tau. Es perdre'l temps malament.
arregla lo de la Rosa
y no perdis un instant,
ves á n'al frare y avant,
que vá depressa la cosa.

Ros. Tenin rahó.

Tau. Vaig á sa casa
á comensá á prepararla.

Ros. N'heu corrent.

Tau. Sabs estimarla.
(Sen vá)

Ros. D'amor lo meu cor s'abrasa.

Escena 9.

Rosendo

=

Ra. No crech pas que ditxa tanta
puga sortir realitat
es que lo cor m'ha enganyat,
la meva estrella m'espanta.
ja may l'he vista brillar
sino fosca y entelada:
sa llum ni una vegada
m'ha pogut il·luminar.
avuy quant tornaba al poble
en busca de la alegria,
la en qui una mare tenia
mort y mon tormento dobla.
Y jo pensant en la Rosa
no vaig sos ulls á aclucá:
no dech ferho sens pensá

y perdona, hermosa rosa.

Se dirigeix à la ermita al punt que surt fra Maurici

Escena 10.

Rosendo fra Maurici.

-

Mau Rossendo que vas à fer!

Ros. Que vaig à fer me demana?
No està morint l' hermitana?
à darli lo bes darrer.

Ma No hi vagis, tingas conciencia
de lo que vas à fer.

Ros. Jo!

Ma. Per ella un punt d' emoció
es una hora d' epitencia.

Ros. Molts orfens, perdran la mare.
Ma. Per ells vetllarà en lo cel.
Ros. No poguerla es cruel.
Ma. Mal del cor no es mes encara.
Ros. Cuantas voltas la he somiat
sent l' esperansa del patje!
jo la veya com l' imatje
de la santa caritat
Ab treballs de porta en porta
caritat ne demanaba!
y 'l que recullia no daba
á altres pobres, y se 'n porta
tal tresort mort ennegrida!
senyó, mon cor no demana,
salvéu á mi a l' hermitana,
y en cambi preneu ma vida.

Mau. A la santa has adorat!

Ros. Mes debia ferho encare.
la miraba com á mare
pus ella es la caritat
Encar recordo que un dia
al mateix peu de la creu
un home, faltant á Deu
ab cinisme repetia
abandonantme ab mal cor.
"may coneixerás ton pare.
"la caritat es ta mare,
" y es ton pare l deshonor.

Mau. .. Rosendo, veig clarament
lo dit de la providencia.
Deu cuant dona una sentencia

la merció lo delinquent.
Escolta donchs, y entre tant
dispósat á perdoná
perque 'l qui 't vá abandoná
ja está de Deu al devant.
Un fals amich lo teu pare
tenia per sort fatal,
qu' era envilit criminal
y coneixia á ta mare.
Ton pare li vá contar
que tu n' eras lo fill seu
y ell, no obehint del cor la veu
de ta mare 't vá robar.
Y vá dir si no m donéu
per vostre fill un rescat

perilla qu'assesinat
dintre d'un bosch lo troben.
Cinch anys ell te va guardar
mentres que cobrà esperaba
y veyent que no cobraba
prop la creu t'abandonà.
Y và dir los motts aquells
que tú ara has recordat
y lo cel ha decretat
que jo 't conegués per ells.
Ron Y com sabeu axó, pare?
Ma Espera, deixa contar
Ron. Ay! si jo pogués trobá
viva encar la meva mare.
Ma. fá anys que en la població
un malalt agonitsaba

y per favor demanaba
un confessó! un confessó!
jo 'l vaig anar a assisti,
era ell, 'l vaig confessá
y ben clar me vá esplicá
lo que he contat fins aquí.
Y vá dir, si acas troben
l' noy que vaig llensá jo,
sens faltá á vostra missió
revelarli tot podreu.
Ro. Y 'l meu nom saben quin es?
Ma. Enrich Alberti.
Ro.
Y la mare..

(en aqueix moment apa-
reixen Rosa y Puigdemí)

Man (Quin cop mes cruel!) No ave. espera. ah!

(veyent veni à Rosa etc.)

Ros. diguen.

Man Després.

(entra à la ermita)

Escena 11.

Rosendo Rosa, y Pagès després compte y embossats.

–

Rosa Rosendo

Ros. Roseta, tu?

pag. Ahont vols que t'esperi, Rosa

Ros. A pochs passos.

pag. (Be, faig nosa.)

Ros. Avisa si vé ningú.

(l' pagès se 'n vá)

oh! Rosa, per fi has vingut
per fer ma vida ditxosa

Rosa Poch coneixes á la Rosa
quant tú d' ella aixó has cregut.

Ros. Roseta, sens alegrias
y portant fel en lo cor
anaba á buscá la mort
si ser meva no podias.
flor que may será marsida
fou l' amor que 't professaba,
jo, Roseta t' estimaba
ab ardor. erats ma vida
Quant allá en lo campament
en mitj d' estrangera terra,

malehint, á voltas, la guerra
te tenia al pensament.
Jo 't veya mirant á l'ona
y á mon costat sempre 't creya,
y entre las rosas te veya
com á blanca papallona.
Sense tú, jo que faré?
M' alegria érats m' aymia...
ay! jo viuré sens alegría
ja que meva no pots sè.

Rosa Rossendo, cuan érats fora,
en res. consol no trobaba,
era perque t' anyoraba,
y ab tu pensaba á tot hora.
Jo sempre á la creu anaba

pus es lo lloch hont te veya
no com avans ne somreya,
al peu de la creu, ploraba.
Sempre que jo anaba á l'hort
prop d'hont corre l'aigua mansa
en cada flô una esperansa
contemplaba lo meu cor.
En allí'm creya ditxosa;
mes has tornat, y tot negre
hi vist lo que veya alegre.
tu has mort lo cor de la rosa.
Ros. Jo ton cor hi mort? Per Deu!
y tu aquellas alegrias
y aquells venturosos dias
que somiaba al costat teu.

cedeix per lo amor, Rosa are,
devant Deu sigas ma esposa.

Rosa.- No pot ser: si cedis---

Ros.- Rosa.-

Rosa M' malehiria 'l meu pare.-

Ros. Y jo tambe. T malaheixo---
Malahida ta hermosura..:
m' habeu robat la ventura.

Rosa Rossendo!

Ros. tant ho coneixo.

Rosa Oh! Rossendo, jo t'adoro
ab un pur y dols amor:
per tu 'm matará 'l dolor
per tú prego al cel y ploro.
Escoltam, ay, per pietat;
lo pare no vol cedi,

mes si no us podem mai
estimam com t'he estimat.

Ros. Pero si un dia Deu vol
que lliure ne quedis tú...
serás meva ó de ningú.
jura aixó per mon consol.

Rosa. Si al meu pare prent la mort,
seré de la mort ó teva.

Ros. Si..

(plé de goig)

Rosa. O bé de...

Ros. Desgracia meva,
De qui serás?

Rosa Del senyó.

Ros. Ara próxim á marxa
á esperá la meva ditxa,

un recort mon cor desitjá.

Rosa. Te, prent.

(ındalló)

Ros. Deixanel besá.

I meu, no tens cap recort?

Rosa. tinch la flor que'm vaidoná

quant vas al poble arribá

Ros. Lo guardaré prop del cor.

Rosa. Si la Rosa t'ho prega ara.

Ros. fins que feliç puga ser.

Rosa. Adeu.

Ros. (encaixa, Roseta plora)

D'aprop no'm mouré.

puix vull saber qui es la mare.

Sen vá seguit de dos embossats que Alberti fa aportar sense que Rosa

ni Rossendo los hagin vist.

Escena 12.

Rosa. Compte, luego Eloy.

=

Rosa. Quiéulo, senyó, anem Climent.
Com. Lo tením allí lligat.
Rosa Oh! qui hen fet, qui hen fet malvat
Com. Rosa, vina,
Rosa. Cruel torment!--
Cridaré.
Com tot será en vá.
Ros. Ell no es lluny y pot sentirme.
Com. Ay d'ell! no podrá impedirme
perque ja en vá 't sentirá.

Eloy apareix ab un

corn de cassa y escolta.

Ja tinch preparat lo plan,
y ni ell solament coneix
que á detràs te qui 'l segueix
y á eix toch l'agafaran.

(fá un toch ab lo corn de cassa)

tu deus dessidir sa sort.
que si un altre toch ne donès,
allavoras ton promès
per un d'ells ne serà mort.
Pero si tu vols ser meva
allavors serà salvat;
tot ho tenim b combinat
per salvar la vida seva.
Si dos cops ne faig seguits

Viure ell ne te de quedá
Escullexi. lo faig matá
ó vols ser meva

Rosa. Malahits

siguèu per sempre.

Corn. Que vols. .

Si en ser meva t'hi convens. - -

Rosa Si sou casat.

Con Si consent,

viurèm felis los dos sols.

Ros. Primè morirè

Corp. Roseta

que matar à ton aymant.

Rosa Infames!

Corp. L'estái matant.

Rosa Deixeu à la pageseta,
mil d' altres ne trobaréu
Comp No com tú de tant hermosa,
Rosa busqueune flor mes preciosa,
la farigola deixeu
Com oh! no, Rosa qui ets un ram
de flò hermosa de jardi,
cultivà ni agrada à mi
alguna planta del camp.
Rosa Es en và.
Comp. Pero no veus
que tinch un medi segur?
fins me suplicaràs.
Rosa Es impossible! No ho creus
Comp. ¿no ho creus?
pues mira 'l medi es aquet.
(fa un toch)

Si vols qu' ell la vida alcansi
dech fe' un altre.

(disposat à abrassarla)

Eloy. Ningú 's cansi
perquè, mirèu, ja està fet.

(un altre Toch)
(Y baixa al prosceni)

Comp. Oh! com sabs aquesta senyal.?
Eloy Molt sensill, jo us he escoltat
estant al bosch amagat
al detràs del pedregal.
que deyan als vostres criats
la senya que vos farian
per si salvât lo voliau...
pero jo que 'ls vulls salvats
he pensat: al hospedarvos

à casa, un corn vareu dû
no pensantli, de segu,
vàreu lo cor descuidarvos..–
al marxà, per xò correns
he anat à casa á buscá.—

(lo corn q.u ensenya)

y los he pogut salvá
arribant à bon moment.

Rosa Ah! senyor!

(Agraïda mirant al cel)

Comp fatalitat.
com los senyalo are jo,
perque l'agafin de nou.¡oh!

(endevinant l'idea
y com qui diu mi he salvat)

Rosa. Gracias, Eloy, m' has salvat.
Com. pero no veyen vosaltres
qu' hem quedat en mon poder?
A mi companys.

Escena 13.
(Dits Embossats.

Emb. Qu' hem de fer?
Comp. No us escapen de nosaltres:
apoderéuvos dels dos.
Rosa. Miserable!
Comp. tú has sigut
Rosa, la que t' has perdut.
Rosa. Verge santa del socós!

Comp. Dintre del bosch los duren
y qu' esperin ma venjansa
Eloy (Pobre Rosa!)
Comp. L' temps avansa,
ni un instant, amichs, perdeu.
Rosa, si vols (á Rosa)
que lo noy
vegi la llum del nou dia
has de serne tu m'aymia.
Eloy. Mal caballer!
Rosa. pobre Eloy
(se 'l, emportan)

Escena 14.

Compte embossats

Comp. Ja está segura la Rosa,

marchemne cap al castell
que fà temps que falto d'ell,
à veure la meva esposa.

Emb. Aqueixa carta es per vos.

Com. Aqueixa carta es per vos.
Carta ja un altre vegada,
pero que miro, endolada!
oh! Deu misericordiós
_Ves, dona ordre que m'esperin
patjes abaix la montanya
no vull ná sol.

Ebosti. Cosa estranya.

Com. Y del que passi m'enterin.

(se 'n va l'embossat)

Are me vaig per mon mal

que no tant sols no tinch cor
y no m fà mella 'l dolor
sino que soch criminal.
Ha mort al castéll ma esposa
adolatrantme ha espirat
jo mateix habentne estat
qui l'ha tirada à la fossa.
Llegim la carta.

s'acosta à la hermita
ya la llum d'una llantia
figura llegir.

Que miro!
ella mateixa l'ha escrit,
m'acusa de mal marit.
Deu meu, es cert! jo deliro!

"Al estimat espos meu.
quant eix papé llegirai
esposa ja no tindrás:
jo estaré al devant de Deu.
poch avans d'en malaltir
t vareig troba una carta
y jo sé que hi ha una Marta
á qui vares seduhir
Sé que t'hi haurias casat
per lo molt que l'estimabas,
si no que casat estabas
ab mi. ¡ja t'hi perdonat!
Y si aquexa Marta viu
te suplico en ma agonia
que casada ab tu ne sia
y que felissos viviu.

Y sino, tota la herencia
ha d'anà al fill qu' hem hagut,
jo 't perdono, ja has tingut
prou castich en ta conciencia.
Alberti, per sempre adeu.
pensa ab qui lo perdó 't dona,
que may falti una corona
prop de ma fossa, en la creu."
_Elena, la carta teva
guardarà sempre'l meu cor.
y faré d'ella la sort
si no vol se esposa meva.
Tu vas se exemple de esposa,
y cruel jo no t' aymaba.

ara t' aymo, y ay! acaba
ma ventura y ve la fossa.
Jo cumpliré l' anhel teu.
já que vas se esposa bona.
no't faltará una corona
de la tua fossa en la creu.

Escena 15ª

Dit Rossendo.

=

Ros. Esperem, já que lo cel
cubreix lo manto d' estrellas
y tant sols nos veuhen ellas
vull calmar lo meu anhel.
la nueva ira ja m confon.

vos com jo, porteu espasa,
y un dels dos está de massa
caballer en aquet mon.

Comp. Dos cops, per vostre desvari
hi encreuat l'espasa ab vos,
sense que ningú dels dos
sabés 'l nom del contrari.
Sent aixis, ne será bó
que vos digui lo nom meu,
igual que vos me diréu
lo vostre.

Ros. No.

Com. ¿Perqué no?

Ros. Vostre.. ilustre, es lo tal nom

jo 'l puch tenir desgraciat

Con. Que li fà aixó, sent ben honrat.

Ros. ebixis, no creguis tothom.

puig no sab per son afront
si en lo seu nom li porta honra.
qui encara dú la deshonra
escrita al bell mitj del front.
Me dich... Enrich d' Alberti.

Comp. Ah!

Ros. No he conegut á mon pare,
y de ma pobreta mare
vilment me varen robá.

Con (Deu meu! ell, quin grat plaer.)

Ros. Veyeu, si soch desgraciat?

Con (No potser, fora malvat

ab ell creuhar mon acer.)

Ror. Endevant, que mes voleu?

Com No 'm bato sense padri

Ror Ja 'n tenim.

Com Ja 'n tenim? qui?

Ror. La imatje d' aquesta creu.

Com Desafiarme may podré
ab qui com tú no te pare.

Ror. Mes aquest insult encare
defensemvos, cavallé!

(Desembaina)

Escena 16.

(Dits fra Maurici.

=

Mau Oh! que fas?

Ro. Es mon anhel.

Ma. La teva ira m'espanta ara.
Abaix l'arma! que ta mare
es prop las portas del cel!

Marta apareix en lo llindar de la ermita. al moment que fra Maurici vá per tirar la cortina)

Ro. Mare!

Ma. Ahont aneu?

corrent á ella.

Escena 17.
(Diti Marta.

(que reconeix al desgraciat.

Mar. Es ell!

Ma. Si.

Mar. fill meu! fill meu del meu cor!

(abrasant)

tant sols l'abràs de la mort
vol Deu que us muyra aquí.

Ma figueus dins.

Mar. No m detingueu.

Vull mori en aquells graons

Camp oh! no!

Mar. Aixís mas oracions

mes preit, escoltará Deu.

Orr. Pero no veyeu que aquí
la vostra vida perilla

Ma La lluna que clara brilla
no l'haig de veure mes llubri.

Per. Per pietat.

Mau. Que no veyeu...
Mar. A Deu fora fer ofensa.
y jo vaig fè la prometensa
de morí al peu de la creu.
Cen Mes qui sab...
Mau. Si Deu ho vol.
oh! porteumí'hi desseguida.
Mau. Es al ultim de sa vida
dèuli al menos eix consol.
Comp. (Compte, aquesta es la teva obra.
tinguéume pietat senyor.
Vull tenir vostre perdó
oh! Deu meu, lo cap se m'obra.)
frà mauricí per lliurà
d'un càrrech à ma conciencia
me prench aixís la llicencia

de venirvos à parlá.
en aqueixa mateixa hora
ma esposa al cel ha pujat
y l'ultima voluntat
de la qui encara 'l cor plora
es eixa carta, 'm demana
si ella consent tal vegada,
perque pugui morí honrada
que jò 'm casi en la hermitana,
Estém devant de la creu
vos sou frare y vos prech jò
que 'ns deu la benedicció
per calmá 'l martiri meu.

Ma (à Marta)

Acepteu?

(Senyal de consentiment)

prenéu sa mà

(A Alberti que lo pren)

Esteu al peu de la creu.

(Solemne)

La benedicció de Deu
ab la meva dada està.

Alberti besa la mà de Marta.

Mar. Vostres precs mon cor demana.
pensèu en mi... quant resèu,
y aixís... concedeixi Deu
bon repòs à l' hermitana.

Lluytant ab là mort. y volguentse

incorporar

Alberti.. Enrich..—

allargant las mans per donarlos una altra abrassada pero las forsas li faltan y cau desplomada á las gradas de la creu - cuadro -

Man. S' ha glassat

ja lo seu cor.

Ros. Ha mort.

Man. Ha mort.

Corp. Marta, trista ha estat ta sort.

Ma Que Deu l' hagi perdonat.

agenollantse en las gradas y com si dirigis una plegaria al cel.

Corp. Rossendo, vol lo senyó

que espiili lo meu crim are--
Me perdonas! So'l teu pare.

Ros. Un abràs selli'l perdó.

(abrassantlo pero ab
una certa frialdad..

Comp. Estich disposat a fer
la teva vida ditxosa

Ros Mes la mare----

volguent anar á la
creu.

Comp. Ja reposa.
per ella prega primer.
y desprès d' un any de dol
fes la Roseta felis.

que l' Anton já ho voldrá aixis
qui éll, sols la riquesa vol.

Acostantse al pare Maurici y molt resignat.

Pare, habentne mort la santa
sola no te de quedá
l' hermita. seré ermitá
Mau. tanta virtud fins m' encanta

Escena última

Dits - Anton, Eloy Simplissi Rosa y pagesos ab armas y garrots.

Ant. Es aqui!

decidit per tirarse sobre 'l compte. Rosa ve corrent y 's coloca al costat de Rossendo que figura enterarla de que 'l conde es son pare y ab l'ademant suplica als pagesos que desisteixin

Tan. Ja 'ls hem salvat!

Ant. A ell minyons! no escaparen.

Man Anton, per Deu,

(mostrantli lo hermitaus)

Respecteu ...

Ant Ha mort!

tothom se descubreix.

Man. Al cel ha pujat.

(la campana de la ermita fa sentir las campanadas de la oració

Vostres precs ella demana..

tots s'agenollan: un raig de llum il·lumina lo cos de la Marta)

La oració qu'estant tocant,
lo res està demanant
pe'l descans de l'hermitana.

cuadro

Fin.

1881.

BIBLIOTECA CENTRAL BARCELONA